

Norges behandling av konvertitter som søker asyl, må endres

Uttalelse fra møte i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke 28.-29. november 2018

Den norske kirke ved Mellomkirkelig råd er dypt engasjert i spørsmål som vedrører tros- og livssynsfrihet, herunder situasjonen for konvertitter som søker asyl i Norge, vurderingen av deres troverdighet og vurdering av risiko ved retur til hjemland. Kirken ser at dette er mennesker i en særlig sårbar situasjon, der vi er forpliktet på en grundig og etterrettelig behandling av hver enkelt søknad.

Den sittende regjering har gjentatte ganger lagt vekt på arbeidet med tros- og livssynsfrihet både internasjonalt og nasjonalt, slik det fremkommer i Sundvoldenerklæringen fra 2013. Dette har også vist seg gjennom det engasjement Norge viser i sitt arbeid i De forente nasjoner (FN).

Mellomkirkelig råd er glad for dette engasjementet og ønsker at også rettssikkerheten til konvertitter som søker asyl i vårt eget land, bedres i tråd med dette. I en del asylsaker, blant annet med personer fra Afghanistan, Iran og Irak, blir konvertering fra islam til kristendommen anført som grunnlag for frykt for forfølgelse ved retur til hjemlandet. Konverteringen kan ha skjedd før eller etter ankomst til Norge. Konvertering er ofte ikke anført som grunnlag for første søknad om asyl i Norge.

Konvertering er et dramatisk skifte i et menneskes grunnleggende forståelse av livet, sannheten og fellesskap med Gud og med andre mennesker. Konvertering er et resultat av en lang og komplisert prosess, og det finnes ingen lettfattelige eller enkle beskrivelser eller konsekvenser av denne prosessen. For asylsøkere fra enkelte land vil retur til hjemlandet medføre reell risiko for forfølgelse. Er det mistanke om at dette kan skje, og at asylsøker ved retur må skjule sin nye tro for å unngå forfølgelse, har hun eller han rett til opphold i Norge.

Vi erkjenner at det ikke finnes noen fasitsvar på hvordan vi finner ut om konverteringen er reell eller ikke. Det er vanskelig å fastslå troverdigheten av påstått trosidentitet. Fagpersoner (prester, pastorer, diakoner, m.fl.) og frivillige som kjenner konvertitten fra den lokale menighet eller forsamling er etter vår mening best i stand til å bidra til en slik vurdering. Det er derfor viktig at de blir lyttet til og tillagt vekt av beslutningstagere hos utlendingsmyndighetene eller i domstolene.

Mellomkirkelig råd ber derfor om at regjeringen snarest innfører ny ordning i saker der klager anfører konvertering som grunnlag for søknad om asyl:

- Saken sendes tilbake til UDI for nytt førstegangsintervju og behandling dersom konvertering ikke har vært anført som grunnlag tidligere.
- UDI foretar et nytt asylintervju hvor mal for intervju med konvertitter og for spørsmål knyttet til trosidentitet, brukes.
- UDI fatter nytt førstegangsvedtak. Klageren vil i hele perioden ha utsatt iverksettelse, dvs. ha lovlig opphold inntil det foreligger et nytt endelig vedtak.
- Klager har rett til rettshjelp som ordinær asylsak.

- Hvis ikke klager får medhold, skal klagen behandles av UNE i nemndsmøte med personlig fremmøte. Unntakene er når klagen er åpenbart grunnløs eller i motsatt fall gir innvilgelse. Ved behandling i UNE må partsprosess og kontradiksjon ligge til grunn for behandlingen.
- Innføring av instruks som sikrer at trosidentitet vernes på lik linje med seksuell identitet; prinsippene i Rundskriv fra Justis- og beredskapsdepartementet må også gjelde for trosidentitet (GI-07/2012: *Instruks om tolkning av Utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a – forfølgelse på grunn av seksuell orientering og kjønnsidentitet*).

Mellomkirkelig råd foreslår følgende tiltak i en overgangsperiode eller som en minimumsløsning:

- Ved anførsler om konvertering skal saken behandles i nemndsmøte med personlig fremmøte. Kun der anførselene fremstår som åpenbart grunnløse, eller det fremgår av saken at den åpenbart kan innvilges, kan saken vurderes av nemndleder alene eller av sekretariatet.
- Det skal gis utsatt iverksettelse inntil det er foretatt en ny vurdering av klagers anførsler om konvertering.
- Det er også viktig at det presiseres at det må gis utsatt iverksettelse og muligheter for fri rettshjelp enten av rettshjelpsorganisasjon (NOAS) eller av advokat.
- Partsprosess og kontradiksjon må ligge til grunn for behandlingen.
- Forvaltningen har et ansvar for at saken opplyses best mulig. For konvertitter er det klagers trosidentitet som er det sentrale. Vitner fra menigheter og forsamlinger konvertitten har hatt kontakt med, må derfor få anledning til å uttale seg direkte ovenfor nemnda ved personlig fremmøte.
- Kostnader for utgifter vitner har i forbindelse med reise, kost og losji må dekkes av staten på lik linje med det som dekkes av f.eks. nemndmedlemmer i UNE (ref. Forvaltningslovens §17).

Mellomkirkelig råd fortsetter sitt arbeid for konvertitter i fellesskap med Norges Kristne Råd, NOAS, Stefanusalliansen og Bispemøtet for Den norske kirke gjennom arbeidsgruppen rundt «Tro, håp og forfølgelse II», og bistår gjerne i vurderingen av hvilke tiltak som vil sikre konvertitter en rettssikker og god prosess.